

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-01-30 Nr. 429-22
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. vasario 5–12 d. iš savo asmeninės sąskaitos banke pareiškėjas inicijavo tris mokėjimo operacijas gavėjams *Srednelenskoe Dis Ticaret Limited Sirketi, Ibrahim Halil Senbayram, Mahmeq Chemicals LLCTurkey* (toliau – Gavėjai). Bendra Gavėjams inicijuotų mokėjimo operacijų suma – 10 491,46 USD. Bankas pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas įvykdė ir lėšas pervedė Gavėjams. 2024 m. vasario 20 d. pareiškėjas atliko virtualiosios valiutos išėmimo operaciją, siekiančią 0,10562926 BTC.

2024 m. vasario 6 d. pareiškėjas kreipėsi į banką dėl 2024 m. vasario 5 d. inicijuotos mokėjimo operacijos gavėjui *Mahmeq Chemicals LLCTurkey* atšaukimo, teigdamas, kad suklydo nurodydamas gavėjo duomenis. 2024 m. vasario 26 d. bankas į pareiškėjo sąskaitą grąžino 5 000 USD mokėjimo operacijos sumą. Atsižvelgiant į tai, kad vienos iš trijų pareiškėjo inicijuotų mokėjimo operacijų sumą bankas pareiškėjui grąžino, bendra pareiškėjo ginčijamų mokėjimų suma – 5 491,46 USD (toliau – Ginčijami mokėjimai).

2024 m. kovo 12 d. pareiškėjas pakartotinai kreipėsi į banką, pranešė, kad buvo apgautas sukčių, ir prašė sugrąžinti likusių Ginčijamų mokėjimų sumą. Pareiškėjas bankui paaiškino, kad su juo per socialinį tinklą *LinkedIn* susisiekė jam nežinomas asmuo ir pateikė darbo pasiūlymą. Pareiškėjas, tikėdamasis gauti naują darbą, vykdė trečiųjų asmenų nurodymus ir į jų nurodytas sąskaitas inicijavo mokėjimo operacijas.¹ Tačiau vėliau pareiškėjas suprato, kad tapo sukčiavimo auka.

Bankui atsisakius pareiškėjui grąžinti Ginčijamų mokėjimų sumą, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas Lietuvos bankui pakartotojo kreipimesi į banką nurodytas Ginčijamų mokėjimų įvykdymo aplinkybes. Pareiškėjas teigė, kad būdamas paprastas vartotojas, nesuprato rizikos, su kuria susiduria inicijuodamas Ginčijamus mokėjimus. Pareiškėjo teigimu, bankas turėjo jį apsaugoti nuo sukčiavimo atvejo, į kurį jis pateko, nevykdyti jo inicijuotų Ginčijamų mokėjimų Gavėjams. Įvykdydamas Ginčijamus mokėjimus Gavėjams, bankas neveikė geriausiai kliento interesais, tinkamai neįspėjo pareiškėjo apie galimą sukčiavimą, todėl pareiškėjas patyrė nuostolių. Pareiškėjas prašė sugrąžinti banko įvykdytų Ginčijamų mokėjimų sumą.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė tinkamai įvykdęs paties pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus. Bankas paaiškino, kad prieš patvirtinant kiekvieną ginčijamą mokėjimą jis pareiškėją įspėjo apie galimą riziką prarasti lėšas, tačiau visus kartus pareiškėjas bankui patvirtino, kad supranta riziką ir nori, kad Ginčijami mokėjimai būtų įvykdyti.

Taip pat bankas paaiškino, kad nedelsdamas kreipėsi į Gavėjų bankus, prašydamas atšaukti Ginčijamus mokėjimus ir lėšas grąžinti pareiškėjui, tačiau lėšų sugrąžinti nepavyko.

Dėl pareiškėjo prašomos grąžinti virtualiosios valiutos išėmimo mokėjimo operacijos sumos – 0,10562926 BTC, bankas teigė, kad nėra įgaliotas spręsti šio pareiškėjo nuostolio atlyginimo

¹ Pareiškėjo paaiškinimai anglų kalba: „From February somebody contacted me in regards a job opening. I have send my cv to them and by checking my background they gave me accounts, companies and directives on what to do. And i did it. I have transferred the amount seen on the ADR protocol in three different accounts. Two in turkey one in cryptocurrency“.

klausimo, nes virtualiosios valiutos išėmimo paslaugas teikia kita bendrovė – *Revolut Ltd*, įsteigta Jungtinėje Karalystėje, o ne pats bankas.

Lietuvos bankas, įvertinęs banko atsiliepime pateiktus duomenis, nustatė, kad dalis pareiškėjo ginčijamų mokėjimo operacijų yra susijusios su virtualiosios valiutos išėmimo paslauga, kurią teikia ne bankas, o Jungtinėje Karalystėje registruota bendrovė *Revolut Ltd*, todėl 2025 m. sausio 29 d. priėmė sprendimą nutraukti ginčo dalies, susijusios su pareiškėjo keliamu reikalavimu gražinti virtualiosios valiutos išėmimo mokėjimo operacijos sumą – 0, 10562926 BTC, nagrinėjimą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 5 491,46 USD) pagrįstumo.

Ginčo šalis siejo sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo, todėl šių mokėjimų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bankas pagrįstai įvykdė Ginčijamus mokėjimus.

Vertinant, ar nagrinėjamu atveju bankui, kaip pareiškėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, galėjo kilti pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, svarbu pažymėti, kad autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas (nagrinėjamu atveju – bankas) neturi imperatyvios pareigos gražinti mokėtoju (nagrinėjamu atveju – pareiškėjui) jų sumų, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes Ginčijami mokėjimai netenkina Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytų sąlygų, kurioms esant mokėtojas įgytą teisę atgauti tokiu būdu atliktos autorizuotos mokėjimo operacijos sumą².

Kitais negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti atvejais banko pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, Lietuvos banko nuomone, galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas dėl nuo jo priklausančių aplinkybių Ginčijamų mokėjimų neįvykdė ir (arba) įvykdė juos netinkamai.

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Pagal Mokėjimų įstatymo 46 straipsnį, mokėjimo paslaugų teikėjas privalo užtikrinti, kad po mokėjimo nurodymo gavimo mokėjimo operacijos suma būtų įskaityta į mokėjimo nurodyme nurodyto gavėjo sąskaitą minėtame straipsnyje nustatytais terminais, o Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta mokėjimo paslaugų teikėjo atsakomybė už mokėtojo inicijuotos mokėjimo operacijos neįvykdymą, netinkamą ar pavėluotą įvykdymą. Tai reiškia, kad šiuo atveju bankas neturėjo teisės aktuose nustatyto pagrindo pareiškėjo pateiktų Ginčijamų mokėjimų nurodymų nevykdyti.

Remiantis bylos duomenimis, pagrindo teigti, kad bankas neįvykdė Ginčijamų mokėjimų ir

² Mokėjimų įstatymo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad turi būti tenkinamos abi šios sąlygos: 1) autorizuojant mokėjimo operaciją nebuvo nurodyta tiksli mokėjimo operacijos suma; 2) mokėjimo operacijos suma yra didesnė už sumą, kurios pagrįstai galėjo tikėtis mokėtojas.

(arba) juos įvykdė netinkamai, nenustatyta. Ginčo byloje turimi pareiškėjo paaiškinimai leidžia daryti išvadą, kad Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti tinkamai, t. y. pagal paties pareiškėjo bankui pateiktus mokėjimo nurodymus.

Be to, banko Lietuvos bankui pateiktais duomenimis, bankas prieš kiekvieno Ginčijamo mokėjimo inicijavimą pareiškėją įspėjo apie įtartinę mokėjimo operacijos pobūdį, pateikdamas autorizuoto mokėjimo (angl. *Authorized Push Payment*) įspėjimą³, kuriame pareiškėjui buvo pateikta informacija apie tai, kad atlikus mokėjimo operaciją yra reali galimybė, kad pareiškėjas gali tapti sukčiavimo auka bei prarasti lėšas. Tačiau pareiškėjas nepaisė banko įspėjimų ir toliau vykdė trečiųjų asmenų nurodymus.

Lietuvos banko vertinimu, minėti duomenys patvirtina, kad bankas, būdamas savo srities profesionalas, dėjo pastangas tam, kad pareiškėjas įvertintų aplinkybes ir, jeigu abejoja, neatliktų Ginčijamų mokėjimų tretiesiems asmenims, tačiau pareiškėjas pats inicijavo ir autorizavo nurodytus Ginčijamus mokėjimus.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad banko atsisakymas gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas laikytinas teisėtu ir pagrįstu. Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui kiltų pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

³ Minėtas įspėjimas: „Ar žinote ir pasitikite šiuo gavėju? Jei nesate tikri, nemokėkite jiems, nes gali būti, jog negalėsime jums padėti atgauti šių pinigų. Atminkite, kad sukčiai gali apsimesti kitais ir mes niekada nereikalausime jūsų atlikti mokėjimus.“